

Project Schilderswijk Moeders

Van klacht naar kracht – van geïsoleerd naar samen

Eindrapportage 2017

De Mussen
Huis van de buurt. Thuis in de buurt.

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Doelen & beoogde resultaten 2017

2. Het team, training & ontwikkeling

3. Het netwerk

4. Resultaten

5. Persaandacht

6. Succesfactoren en knelpunten

7. Conclusies

Bijlagen

Inleiding

Het project Schilderswijk Moeders is in 2013 gestart door Buurtcentrum De Mussen en een aantal zelforganisaties in de Schilderswijk. Het project beoogt door middel van de inzet van getrainde moeders uit de wijk geïsoleerde moeders te bereiken en te activeren. De Schilderswijk Moeders komen achter de voordeuren van de gezinnen in de Schilderswijk en signaleren daar zaken die veelal voor de reguliere hulpverlening verborgen blijft. Indien nodig, zorgen zij dat er hulpverlening op gang komt. Op deze manier vervullen zij een brugfunctie tussen informele en formele zorg. Naast dat de Schilderswijk Moeders in de afgelopen jaren honderden moeders in de Schilderswijk hebben geactiveerd, ontwikkelen zij ook zichzelf. Sommige Schilderswijk Moeders vinden werk, andere gaan een opleiding volgen en zijn zo weer een goed rolmodel voor andere vrouwen in de wijk.

Kortom: De Schilderswijk Moeders zijn Haagse Kracht Pur Sang!

In deze eindrapportage kunt u lezen welke resultaten de Schilderswijk Moeders in 2017 hebben behaald. Daarnaast wordt verslag gedaan van de ontwikkeling van de Schilderswijk Moeders en op welke manier zij worden getraind en begeleid. Ook kunt u lezen over de samenwerking tussen de Schilderswijk Moeders en het netwerk van ketenpartners waar zij mee werken. Door middel van dit verslag willen we u verder een concreet beeld geven van de werkzaamheden van de Schilderswijk Moeders en onder uw aandacht brengen op welke manier de pers heeft bericht over dit succesvolle project. Het is echter niet alleen goud dat er blinkt: het project kent ook knelpunten die in dit verslag besproken zullen worden.

Tot slot willen we de financiers van het project hartelijk bedanken. Zonder hen was het mooie werk van de Schilderswijk Moeders niet mogelijk geweest. In 2017 wordt het werk van de Schilderswijk Moeders mogelijk gemaakt door een subsidie van de gemeente Den Haag en een bijdrage van het Kansfonds.

1. Doelen & beoogde resultaten 2017

Hoofddoel: In 2017 worden door de inzet van getrainde contactvrouwen (de Schilderswijk Moeders) geïsoleerde vrouwen, vrouwen met opvoedingsvragen en vrouwen met financiële problemen bereikt en geactiveerd.

De Schilderswijk Moeders zullen in 2017, 450 vrouwen in de Schilderswijk bereiken.

- Hiervan zijn er 200 kortlopende contacten (< 3 contactmomenten)
- Er zal sprake zijn van 250 langer lopende contacten (> 3 contactmomenten)

Subdoelen voor 2017:

Algemene subdoelen:

- Versterking van gezinnen in de Schilderswijk, door empowerment van de moeders, door de inzet van getrainde contactvrouwen.
- Kwetsbare gezinnen, waaronder risico- en multiprobleem huishoudens worden in beeld gebracht.
- Toegankelijkheid vergroten van de reguliere hulpverlening.
- Ter preventie dat gezinnen afglijden naar zwaardere problematiek.

Subdoel ten aanzien van geïsoleerde vrouwen

- Vrouwen die zijn bereikt, stijgen op de participatieladder.

Subdoel ten aanzien van opvoedingsvaardigheden van moeders in de wijk

- De vrouwen met opvoedingsvragen die zijn bereikt, krijgen van een Schilderswijk Moeder opvoedondersteuning.

Subdoel ten aanzien van financiële problematiek

- De vrouwen met financiële problemen die zijn bereikt, krijgen van een Schilderswijk Moeder, hulp bij het op orde brengen van de financiën en indien noodzakelijk, het op gang brengen van (schuld)hulpverlening aan gezinnen.

Subdoel ten aanzien van de methodiek en verduurzaming hiervan

- Inzicht geven in de methodiek op lokaal, landelijk en Europees niveau door middel van de maatschappelijke kosten-baten analyse van het Verwey-Jonker instituut en de conferentie over de aanpak wijkcontactvrouwen.
- Verankering van de methodiek in de hulpverleningsstructuren en ketenaanpak in Den Haag.

Overige subdoelen

- Scholing en toeleiding naar beroepsopleiding en werk van deelnemende contactvrouwen.
- Het bieden van werkervaringsplaatsen aan afgestudeerden maatschappelijk werkers uit de wijk.
- Actiever gebruik van het reguliere aanbod in de Schilderswijk.
- Versterking van het netwerk van zelforganisaties en professionele organisaties in de Schilderswijk.

Beoogde resultaten in 2017:

- De Schilderswijk Moeders hebben minimaal 450 vrouwen in de Schilderswijk bereikt.
- Met minimaal 250 gezinnen hebben zij een langdurig contact (>3 contactmomenten)
- Met minimaal 200 gezinnen hebben zij een kortdurend contact (<3 contactmomenten)
- Er is 175 keer hulp geboden bij financiële vragen.
- Er is 100 keer opvoedingsondersteuning geboden
- 150 bereikte vrouwen staan aan het begin van het contact op trede 1 of 2 van de participatieladder
- 60% van de vrouwen waarbij sprake is van langdurig contact (minimaal 150 vrouwen) stijgen één of twee treden op de participatieladder.
40% van het totaal aantal bereikte vrouwen/gezinnen (minimaal 180 vrouwen/gezinnen) is toegeleid naar reguliere hulpverlening.
- 180 buurtbewoners vragen informatie en advies bij het Steunpunt Schilderswijk Moeders.
- Vanuit het netwerk van professionele hulpverlenende instanties wordt er 25 keer een beroep gedaan op ondersteuning van de Schilderswijk Moeders.
- Aan het einde van 2017 zijn er 20 getrainde contactvrouwen actief.
In de tekst staat 17
- Er zijn gedurende het jaar 4 nieuwe Schilderswijk Moeders geworven en getraind.
- Gedurende het jaar zijn er minimaal 20 scholingsbijeenkomsten gegeven aan de Schilderswijk Moeders.
In de tekst staat 14
- Alle Schilderswijk Moeders hebben gedurende het jaar 10 intervisie bijeenkomsten gevolgd.
- De mogelijkheid tot een MBO opleiding tot vertrouwenspersoon is stedelijk onderzocht met daartoe relevante partners.
- Het Verwey-Jonker instituut heeft een maatschappelijke kosten-baten analyse gemaakt over het effect van het project Schilderswijk Moeders.
- In maart 2017 vindt de conferentie over 'Wijkcontactvrouwen' plaats.
- In 2018 is de methodiek verankerd in de ketenaanpak van kwetsbaren gezinnen in Den Haag.

2. Het team, training & ontwikkeling

2.1 Het Team

Het project Schilderswijk Moeders bestaat uit 18 Schilderswijk Moeders met zeven verschillende etnische achtergronden. De Marokkaanse, Turkse, Caribische, Somalische, Soedaneese, Antilliaanse en Surinaamse achtergronden worden vertegenwoordigd binnen de groep. Het team wordt begeleid door twee parttime projectmedewerkers en een stagiaire.

2.2 Deskundigheidsbevordering en begeleiding Schilderswijk Moeders

De Schilderswijk Moeders worden begeleid op groepsniveau, in intervisiegroepen en tijdens individuele gesprekken met de projectmedewerkers.

2.2.1 Groepsbegeleiding

De Schilderswijk Moeders komen één keer per week bij elkaar. Van januari tot maart 2017 hebben de Schilderswijk Moeders acht trainingen gehad over radicalisering en hiervoor een certificaat ontvangen. Deze training werd gegeven door Oumnia Works. Deze training is speciaal voor moeders ontwikkeld.

Daarna zijn er diverse voorlichtingsbijeenkomsten geweest:

- Voorlichting over thuiszorg door Zuster Mina
- Voorlichting over zorg van mensen met een beperking door Middin
- Voorlichting over de zorg aan ongedocumenteerde mensen, van Dokters van de Wereld
- Voorlichting door Akwaaba Zorg, nieuwe Haagse zorgaanbieder voor de Afrikaanse gemeenschap
- Voorlichting Synthese GGZ, over de mogelijkheid van interculturele psychiatrische/psychische hulp
- Voorlichting budgetbeheer door financieel trainers Maya Haque en Marga Swart Gemeente Den Haag
- De Werkplaats, een project van De Mussen, om een verbinding te maken tussen beide projecten
- Voorlichting van Plicare, over wijkverpleegkundigen in de Schilderswijk
- Voorlichting van het CCP (Centraal Coördinatiepunt) over daklozen voorzieningen in Den Haag
- Opfriscursus opvoedingsvaardigheden
- Mediation introductie. Hierin is interactief uitgelegd waar mediation voor helpt en in welke situaties dit ingezet kan worden.

Certificaat uitreiking Oumnia Works

2.2.2 Casuïstiek bespreking

Tijdens de casuïstiekbesprekingen wisselen de Schilderswijk Moeders hun ervaringen uit. Iedere Moeder heeft haar eigen kracht en expertise die tijdens deze bijeenkomsten worden gebundeld. Tijdens de casuïstiekbespreking brengen de projectmedewerkers ook hun professionele kennis in. De Sociale Kaart komt aan bod en er wordt gekeken wat het netwerk van ketenpartners kan betekenen bij bepaalde casussen. Voor de Schilderswijk Moeders is het belangrijk om, bij (zeer) complexe situaties, terug te kunnen vallen op de projectmedewerkers. Een vaak terugkomend thema bij de casuïstiekbesprekingen is het stellen van grenzen en het afsluiten van contacten. Dit wordt voornamelijk gedaan door middel van het uitspelen van een casus of het doen van rollenspelen. Ook hierbij is de samenwerking binnen het team van de Schilderswijk Moeders van belang. Zij hebben allerlei verschillende visies en samen kunnen zij elkaar ondersteunen bij deze twee belangrijke, maar moeilijke aspecten van hun werk.

“Ik help een mevrouw met papieren. Sinds enige tijd gaat het psychisch heel slecht met mevrouw. Ze wordt met de dood bedreigd door haar zoon. Hij is drugsverslaafd en is al meerdere keren opgenomen om af te kicken maar weet elke keer te ontsnappen. Hij belt zijn moeder en bedreigt haar als ze hem geen geld geeft. Mevrouw is doodsbang. Regelmatig staat hij op haar deur te bonken en schreeuwt dat hij geld nodig heeft. Om weer van hem af te zijn, gooit ze het geld snel naar buiten en doet de deur weer op slot.

Mevrouw durft haar huis niet meer uit te gaan bang dat haar zoon haar iets aan doet. Ik ben de enige persoon met wie mevrouw contact heeft. Ik heb de politie ingeschakeld en zij hebben de zoon opgepakt en een tijdje vastgezet. Nu de zoon bekend is bij de politie kan extra hulpverlening ingezet worden de zoon maar ook voor mevrouw. Ik ben opgelucht dat haar verhaal serieus wordt genomen. Ik blijf haar steunen in het proces van hulpverlening.”

- Marokkaanse Schilderswijk Moeder

“Ik help een gezin wat bestaat uit (stief)vader, moeder en drie dochters. De oudste dochter heeft een andere vader. Zij heeft mij in vertrouwen verteld dat haar stiefvader haar heeft betast waar haar andere stiefzus bij was. Dit verhaal wordt door de stiefvader en stiefzus ontkend. Haar moeder wil het verhaal niet geloven en beticht haar van leugens. De band tussen moeder en dochter is verslechterd en de situatie thuis is onhoudbaar. De moeder heeft haar dochter het huis uitgezet.

De dochter heeft mij om hulp gevraagd. Ik heb hulp gezocht bij het Jeugd Interventie Team (JIT) en nachtopvang geregeld. Overdag gaat ze ofwel werken of komt ze naar De Mussen. Ik ben voor haar hard bezig om een huis te vinden waar ze zelfstandig kan wonen. Ook blijf ik in contact met de moeder en bespreek met haar opvoedingsvraagstukken. Voor mij is het belangrijk dat ik geen partij kies, maar dat ik alle gezinsleden individueel zo goed mogelijk help.”

- Antilliaanse Schilderswijk Moeder

“De man van een cliënt wil scheiden. Zij is erachter gekomen dat hij alleen maar wil scheiden omdat hij geld nodig heeft. Op het moment dat ze gaan scheiden kan zijn ex-vrouw ook een uitkering aanvragen. Hij aast op dit geld omdat hij gok verslaafd is. Mevrouw wil niet scheiden omdat dit niet mag van de Islam.

Dit heeft tot vele ruzies geleid en uiteindelijk is de man vertrokken. Hij heeft de scheiding aangevraagd en weigert de lasten voor het huis te betalen. Ik heb voor haar een advocaat gevonden die haar bij de scheiding helpt. Ook heb ik haar alle toeslagen aangevraagd en ook een uitkering. Om ervoor te zorgen dat mevrouw niet depressief wordt, neem ik haar mee naar de activiteiten van De Mussen. Ze heeft zich ook ingeschreven bij de Nederlandse les.”

- Marokkaanse Schilderswijk Moeder

“Mijn cliënte voelt zich erg eenzaam. Mevrouw is met pensioen en verveelt zich heel erg. Mevrouw houdt erg veel van zingen en ik heb haar doorverwezen naar zangles en meegenomen naar het Proeflokaal van De Mussen. Hierdoor is zij actiever geworden en heeft ze meer sociale contacten opgebouwd. Het gaat een stuk beter met haar. Ik kom haar af en toe tegen en maak dan een praatje.”

- Surinaamse Schilderswijk Moeder

2.2.3 Teamdagen

In januari en juli hebben twee teamdagen plaatsgevonden. Tijdens de teamdagen stonden samenwerken en vertrouwen hebben in elkaar centraal. Deze teamdagen werden begeleid door een externe trainer.

2.2.4 Strategie weekend

In mei is het merendeel van de Schilderswijk Moeders samen met de projectmedewerkers drie dagen naar Marrakech geweest. De Schilderswijk Moeders hebben het hele jaar gespaard om dit reisje te kunnen bekostigen. Tijdens deze dagen was er tijd voor ontspanning maar is ook samen met de Schilderswijk Moeders nagedacht over de toekomst en de verankering van het project. Wat gaat goed? Waar zitten onze knelpunten? Hoe kunnen we het project voort blijven zetten? Wat is daarvoor nodig? Wat kunnen wij daar met elkaar in betekenen?

Een aantal Schilderswijk Moeders in Marrakech tijdens het strategieweekend

2.2.5 Intervisiegroepen

De intervisiegroepen bestaan uit drie groepen van zes Schilderswijk Moeders die maandelijks samen komen. Tijdens de intervisie wordt extra aandacht besteed aan de individuele Schilderswijk Moeder zelf, haar rol als contactvrouw, haar individuele kracht en valkuilen. Door de intervisiebijeenkomsten worden de Schilderswijk Moeders zich nog meer bewust van hun eigen kwaliteiten in hun werk en hun dromen voor de toekomst. Daarnaast wordt er dieper in gegaan op casuïstiek, wat hun rol is binnen casussen en wat er goed gaat en wat beter kan. Bij de intervisiebijeenkomsten is de inzet van de projectmedewerker essentieel. Zij begeleiden de Schilderswijk Moeders bij het vinden van hun eigen weg naar hun doelen en dromen.

2.2.6 Individuele gesprekken

De Schilderswijk Moeders hebben elke zes tot acht weken minimaal één individueel gesprek met de projectmedewerkers. In het geval er sprake is van zware casuïstiek of crisissituaties, kunnen er uiteraard vaker afspraken worden gepland. Tijdens deze individuele gesprekken wordt aandacht besteed aan hun persoonlijke ontwikkeling. Welke stappen dienen er nog gezet te worden om de doelen die zijn geformuleerd in het Persoonlijk Ontwikkelingsplan te verwezenlijken? Daarnaast wordt aandacht besteed aan eventuele knelpunten of moeilijkheden die de Schilderswijk Moeder tegenkomt tijdens haar werkzaamheden. Een ander belangrijk onderdeel van de individuele gesprekken is het bespreken van de cliëntencontacten van de Schilderswijk Moeder.

Waar loopt de Schilderswijk Moeder tegen aan? Is er extra ondersteuning nodig? De projectmedewerkers hebben een hele belangrijke rol voor de Schilderswijk Moeders als luisterend oor. Door de individuele gesprekken tussen de Schilderswijk Moeders en de projectmedewerker neemt de Schilderswijk Moeder niet alle verhalen mee naar huis. De projectmedewerkers zijn ten alle tijden bereikbaar voor de Schilderswijk Moeders ook, indien nodig, 's avonds en in het weekend.

2.3 Persoonlijke Ontwikkeling van de Schilderswijk Moeders

Het spreekt voor zich dat de bovenstaande begeleiding bijdraagt aan de kwaliteit van de werkzaamheden van de Schilderswijk Moeders. Maar daarnaast geeft het ook een enorme impuls aan de eigen persoonlijke ontwikkeling van de Schilderswijk Moeders. Drie Schilderswijk zijn in 2017 geslaagd voor de Basisopleiding Coaching van het NCOI. Met deze coaching vaardigheden kunnen zij hun cliënten weer verder begeleiden én nieuwe Schilderswijk Moeders mede opleiden. Er is één Schilderswijk Moeder die via De Werkplaats aan een opleiding thuiszorg is begonnen. Daarnaast zijn vijf Schilderswijk Moeders gestart in een STIPBaan bij De Mussen. Zij werken 32 uur bij De Mussen en zijn hierdoor extra inzetbaar als Schilderswijk Moeder en voor bredere Mussen activiteiten.

3. Het netwerk

Om het project heen heeft zich een groot netwerk gevormd. Belangrijke partners hierin zijn:

- Gezondheidscentrum de Koning (SHG)
- Plicare
- Centrum Jeugd en Gezin (CJG)
- Taal aan Zee
- Stichting Wende, ambulant team huiselijk geweld
- Femmes for Freedom
- Oumnia Works
- Stichting Zebra
- Gemeente Den Haag
- Wijkagent Bureau Hoefkade
- Haagse Hogeschool
- Gezondheidscentrum Rubenshoek
- Stichting MEE
- Haag Wonen Sociaal beheer in de Schilderswijk
- Woningcorporatie Staedion
- Zuster Mina zorg & advies
- Centraal Coördinatiepunt (CCP)

Indien nodig zorgen de Schilderswijk Moeders dat hulpverlening op gang komt bij gezinnen in de wijk. Zij zorgen voor een warme overdracht van gezinnen naar hulpverlenende instellingen. Tegelijkertijd doen de instellingen ook regelmatig een beroep op de inzet van de Schilderswijk Moeders. Daarnaast delen zij hun kennis en ervaring met betrekking tot bepaalde thematiek zoals huiselijk geweld, radicalisering, kindermisbruik. Ook de Haagse Hogeschool is een belangrijke partner wat betreft de deskundigheidsbevordering van de Schilderswijk Moeders.

Conferentie wijkcontactpersonen

De Mussen was betrokken bij de organisatie van de, in maart 2017 gehouden, conferentie 'De wijkcontactpersoon: Onmisbare schakel in de keten van hulpverlening? '.

In Den Haag is een toenemende groep vrijwilligers actief die zich inzet in het informele zorgnetwerk. Samen bereiken zij duizenden wijkbewoners. Diverse organisaties zetten zich in voor een goede training en begeleiding van deze wijkcontactpersonen. Zij hebben een vertrouwensfunctie en vormen een belangrijke schakel tussen de leefwereld van kwetsbare geïsoleerde bewoners en de professionele zorg. Tijdens de conferentie kwamen alle partijen bij elkaar die betrokken zijn bij de aanpak wijkcontactpersonen. Wijkcontactpersonen uit heel Den Haag, waaronder de Schilderswijk Moeders, zijn aan het woord geweest over hoe zij de samenwerking ervaren tussen vrijwilligers, professionals en de gemeente.

4. Resultaten

4.1 Aantal bereikte vrouwen

In 2017 hebben de Schilderswijk Moeders 373 geïsoleerde vrouwen uit de Schilderswijk bereikt. Bij 244 vrouwen is er sprake geweest van langdurig contact (>3 contactmomenten). De overige contactmomenten behoren tot een kortdurend contact (<3 contactmomenten).

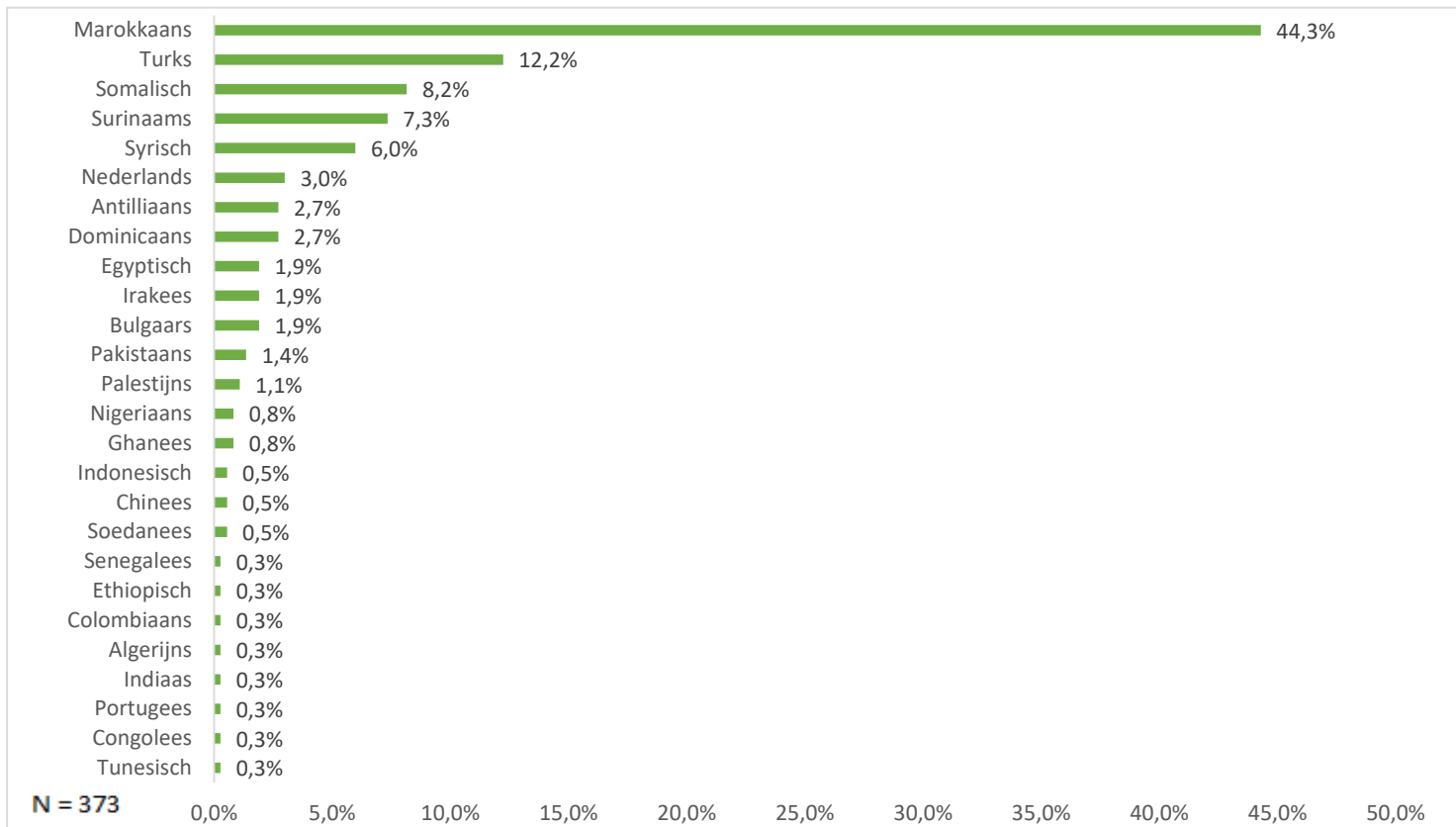
De gemiddelde duur van de begeleiding is één jaar. Aan het begin is het contact heel intensief, minimaal één keer per week, later wordt de frequentie afgebouwd. Een sociaal netwerk opbouwen kost veel tijd en aandacht en gaat in stapjes. Dit is de reden dat de Schilderswijk Moeders langdurig bereikte vrouwen ondersteunen. Als eerste moet de bereikte vrouw vertrouwen hebben in de Schilderswijk Moeders. Hiervoor is geen eenduidige methodiek, de Schilderswijk Moeders doen dit op hun eigen manier en wat passend is bij de bereikte vrouwen. Na het opbouwen van het vertrouwen komen de Schilderswijk Moeders steeds meer te weten over de situatie van de bereikte vrouwen en kunnen de Schilderswijk Moeders 'aan de slag' met hen. Na dit proces zal de Schilderswijk Moeder het aantal contactmomenten verminderen naar eens in de twee of drie weken. Uiteindelijk zien de bereikte vrouw en de Schilderswijk Moeder elkaar bijvoorbeeld eens in de drie maanden.

4.2 Algemene informatie over de bereikte vrouwen

Zoals grafiek 1 laat zien, is de groep bereikte vrouwen enorm divers wat betreft afkomst. Vrouwen van Marokkaanse (44,3%) afkomst zijn het meest vertegenwoordigd in de bereikte groep vrouwen, gevolgd door vrouwen van Turkse (12,2%) afkomst. Verder zijn de meeste vrouwen die bereikt zijn boven de 30 jaar (90,6%) en zitten de meeste vrouwen in de leeftijdscategorie 41-50 jaar (30,9%) en 31-40 jaar (29,4%). Meer dan de helft van de bereikte vrouwen is getrouwd (51,4%) en ruim 24% van de bereikte vrouwen is gescheiden. Daarnaast ontvangt bijna de helft van de bereikte vrouwen een WWB uitkering (46,4%) en heeft slechts 6,3% van de bereikte vrouwen inkomsten ontvangen uit arbeid. Meer dan een kwart van het aantal bereikte vrouwen is afhankelijk van het inkomen van de partner of heeft helemaal geen inkomsten. Bijna 70% van de bereikte vrouwen beheerst de Nederlandse taal matig tot niet. Zie grafieken 2 t/m 5 in bijlage 2.

Grafiek 1: Percentage bereikte vrouwen per afkomst

4.3 Aanmelding van vrouwen

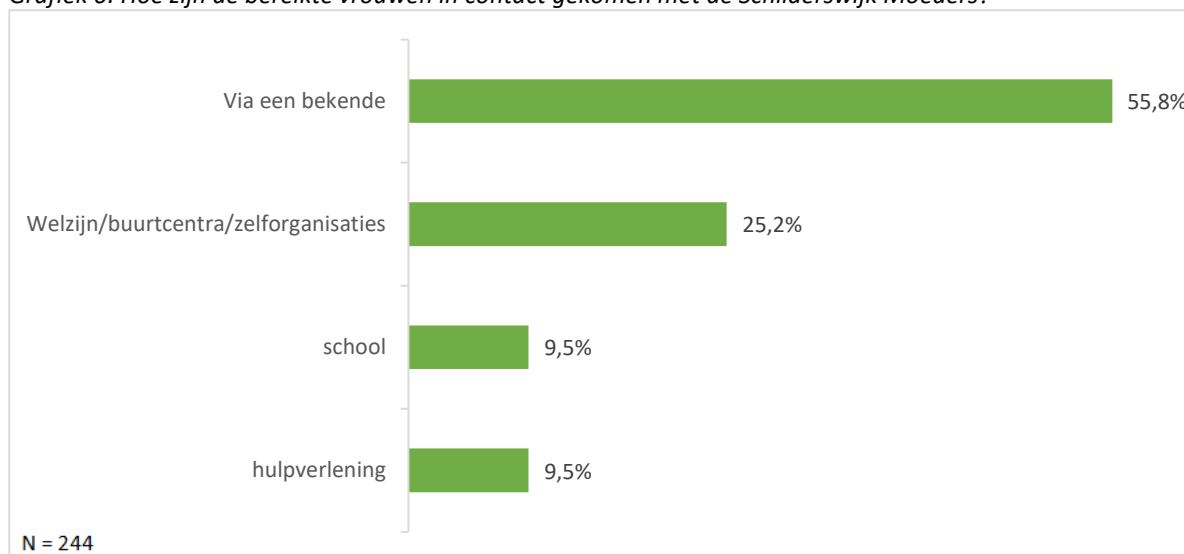
De Schilderswijk Moeders komen in hun eigen omgeving andere vrouwen tegen van wie zij het vermoeden hebben dat zij ondersteuning nodig hebben. Vindplaatsen zijn bijvoorbeeld het schoolplein, buurtcentrum De Mussen, in de wachtkamer bij de dokter of buiten op straat. Daarnaast worden vrouwen aangemeld door de ketenpartners of het informele netwerk van de Schilderswijk Moeders.

Voor de netwerkpartners kan het van belang zijn om de Schilderswijk Moeders in te schakelen. Vaak hebben hun cliënten net wat meer ondersteuning nodig dan dat een professional kan bieden door bijvoorbeeld een luisterend oor te bieden, praktisch de weg te wijzen, brieven te lezen, te vertalen of te zorgen dat iemand terecht komt bij de goede plekken voor het volgen van cursussen zoals Nederlandse les, computerles of sportactiviteiten. De ondersteuning van de Schilderswijk Moeders is dan aanvullend op die van de professionele hulpverlening.

Naast het formele netwerk speelt het informele netwerk ook een belangrijke rol bij de aanmelding van vrouwen. Vanuit het sociale netwerk dat de Schilderswijk Moeders hebben (opgebouwd) wordt vaak een beroep op hen gedaan. Mond tot mond reclame is hierin het belangrijkste. Als een vrouw uit de wijk goed op weg is geholpen door een Schilderswijk Moeder zal zij dit verder vertellen aan andere vrouwen in de wijk. In grafiek 6 is te zien dat meer dan 55% van de bereikte vrouwen via een bekende terecht is gekomen bij een Schilderswijk Moeder. Binnen de categorie welzijn/buurtcentra/zelforganisaties zijn de meeste bereikte vrouwen doorverwezen door Buurtcentrum De Mussen (51,8%), gevolgd door het Stichting Moeder en Dochter, Steunpunt Schilderswijk Moeders en Stichting Multiculturele Vrouwen in de Schilderswijk, zie grafiek 7 in de bijlage. De meeste bereikte vrouwen binnen de categorie hulpverlening worden doorverwezen voor Zuster Mina Zorg & Advies, Parnassia, Plicare en Gezondheidscentrum De Koning, zie grafiek 8 in de bijlage.

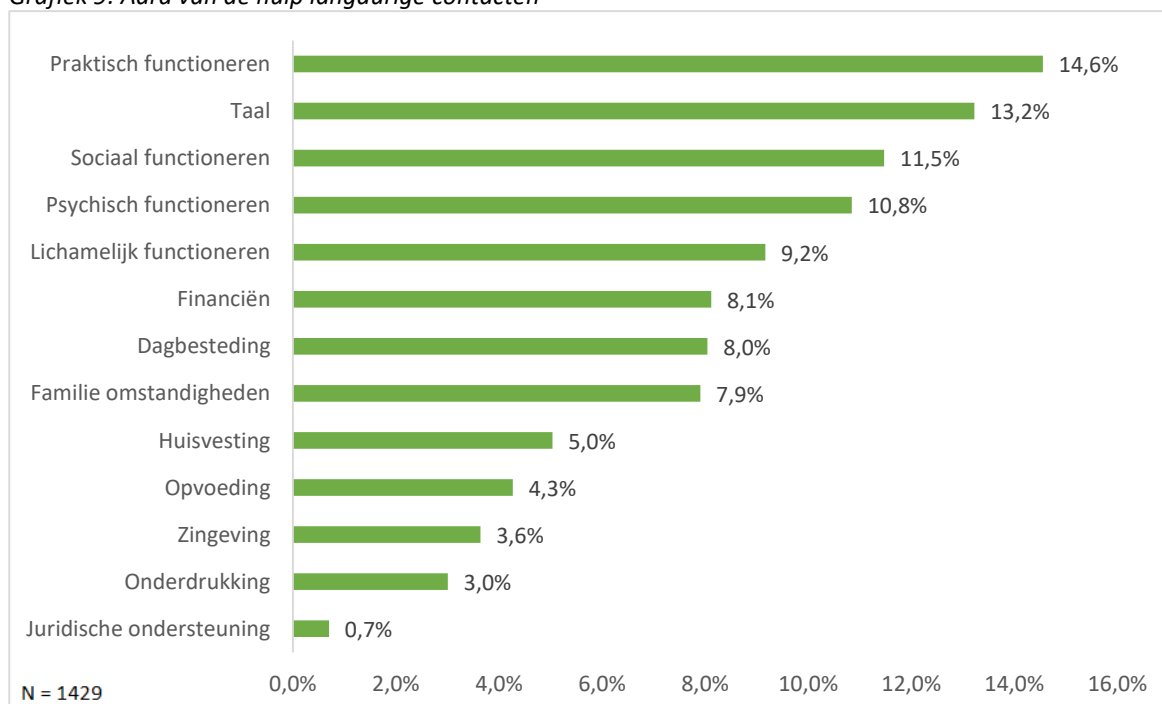
Grafiek 6: Hoe zijn de bereikte vrouwen in contact gekomen met de Schilderswijk Moeders?

4.4 Problematiek

De Schilderswijk Moeders maken veel mee en horen veel schrijnende verhalen van moeders in de wijk. Zo komen zij bijvoorbeeld regelmatig huiselijk geweld tegen of proberen zij contact te leggen met verborgen vrouwen. Geïsoleerde vrouwen hebben vaak te maken met eenzaamheid, depressie of andere psychische klachten. Hulpvragen met betrekking tot deze zware problematiek gaan vaak gepaard met praktische vragen. Deze praktische vragen zijn vaak ondersteunend aan algemene dagelijkse levensverrichtingen zodat de Schilderswijk Moeders regelmatig, al dan niet dagelijks, contact hebben met de geïsoleerde vrouwen. Door het regelmatige contact met een Schilderswijk Moeder komt een geïsoleerde vrouw langzaam uit haar isolement en wordt zij steeds zelfstandiger. De 244 bereikte vrouwen (langdurige contacten) hebben in totaal 1429 keer hulp gevraagd, waarvan de meeste hulpvragen betrekking hadden op praktisch functioneren (14,6%), taal (13,2%) en sociaal functioneren (11,5%).

Grafiek 9: Aard van de hulp langdurige contacten

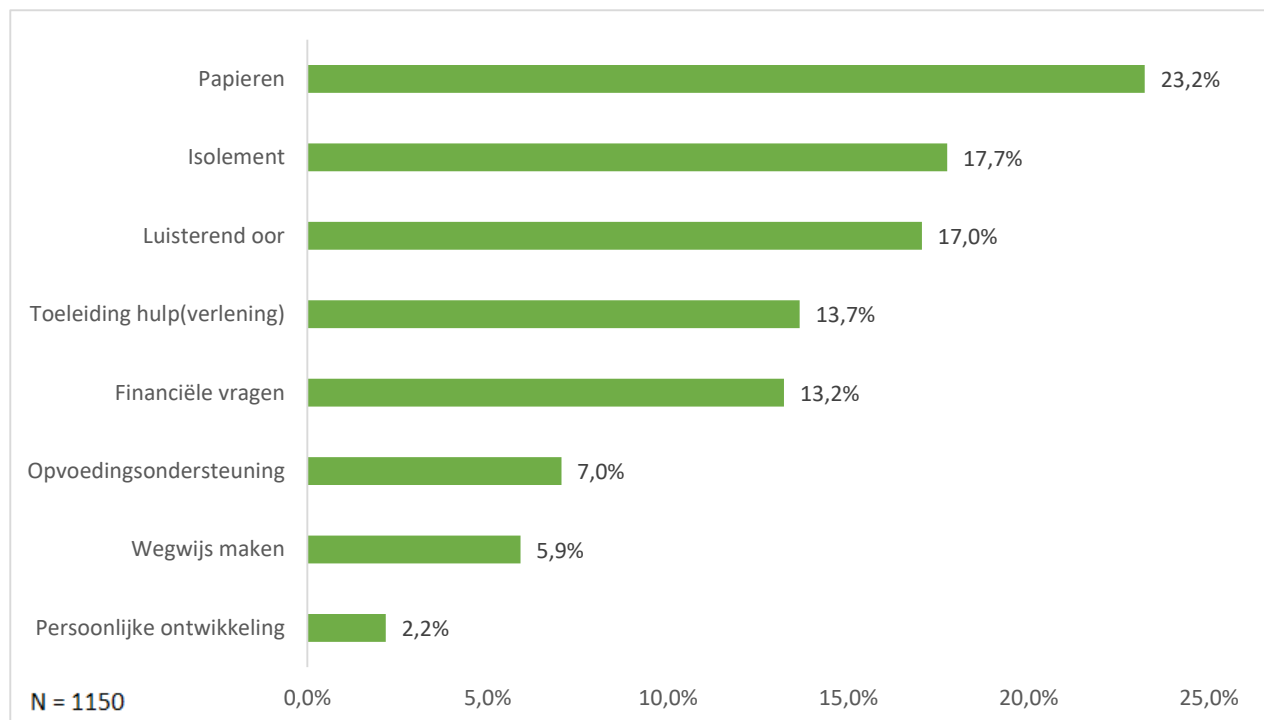

4.5 Steunpunt Schilderswijk Moeders

Naast langdurige ondersteunen, is er bij vrouwen in de Schilderswijk behoefte aan kortlopende, vaak eenmalige hulp. Om deze grote vraag aan te kunnen, is het Steunpunt Schilderswijk Moeders opgericht. De Schilderswijk Moeders houden twee keer per week een inloopspreekuur waar zij wijkbewoners informatie, advies en ondersteuning geven. De 129 vrouwen die met het spreekuur bereikt zijn bereikt zijn, hebben in totaal 1150 keer hulp gevraagd. Het gaat hier met name over het invullen en lezen van papieren (23,2%), isolement (17,7%) en het bieden van een luisterend oor (17,0%).

Grafiek 10: Welke ondersteuning bieden de Schilderswijk Moeders tijdens het spreekuur

Tevens fungeert het spreekuur ook als eerste stap van het contact voor Schilderswijk Moeders. Naast het bieden van een luisterend oor, verwijzen de Schilderswijk Moeders vrouwen door naar activiteiten in De Mussen en/of daarbuiten. Zij motiveren vrouwen om deel te nemen aan sportactiviteiten, taal-, computer- en creativiteitslessen en introduceren hen indien nodig. Omgekeerd signaleren docenten en andere medewerkers van De Mussen vrouwen die een steuntje in de rug nodig hebben en verwijzen hen door naar de Schilderswijk Moeders. Deze praktische vragen zijn vaak het startpunt voor het contact en het opbouwen van een noodzakelijke vertrouwensband om in te schatten of er nog andere problematiek speelt. Voor verwijzers en onze ketenpartners is het Steunpunt van belang om mensen te koppelen aan een Schilderswijk Moeder, in het bijzonder wanneer nog geen contact is gelegd. De verwijzers en ketenpartners kunnen dan meteen actie ondernemen en zo een warme overdracht of verwijzing doen.

4.6 Financiële- en opvoedingsondersteuning

Als gekeken wordt naar de aard van de hulpvragen bij zowel de langdurige als kortdurende contacten in grafiek 9 en 10, is te zien dat er in totaal 268 keer hulp is geboden op het gebied van financiën, waarvan 116 keer tijdens langdurige contacten en 81 tijdens kortdurende contacten. Daarnaast is 142 keer opvoedingsondersteuning geboden, waarvan 61 keer tijdens langdurige contacten en 81 keer tijdens kortdurende contacten.

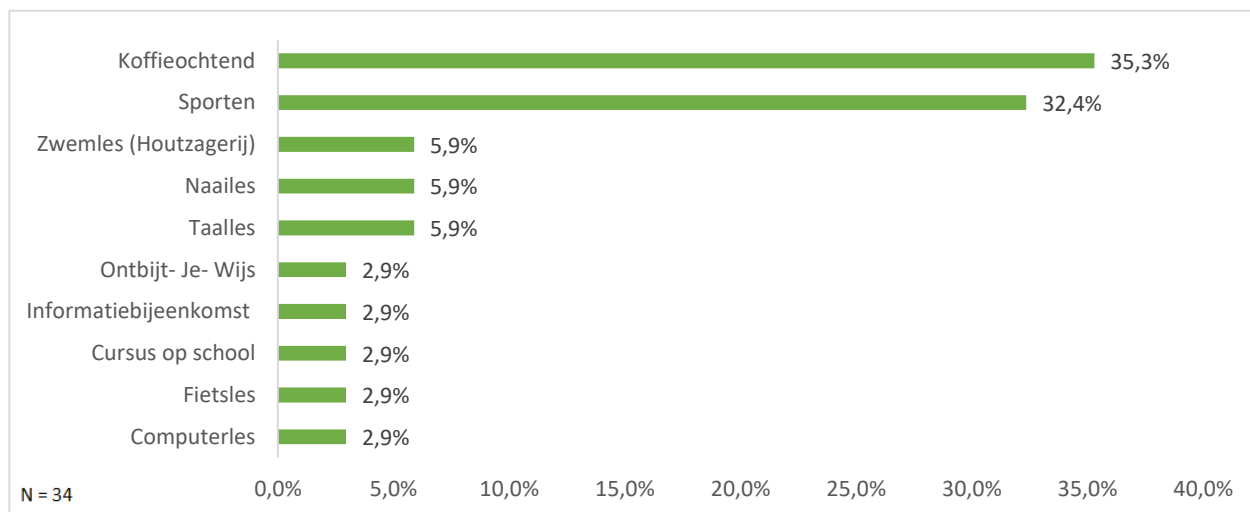

4.7 Stijging op de participatieladder

Om isolement te doorbreken worden vrouwen veelal toegeleid naar laagdrempelige activiteiten zoals naailes, koffieochtenden of Nederlandse les. Na deze stap gezet te hebben, kunnen de Schilderswijk Moeders wat meer afstand nemen van de bereikte vrouw. Vanuit het doorbreken van het isolement met een laagdrempelige activiteit kan verder gewerkt worden naar een sociaal netwerk. Hierbij gaat het om contacten leggen en deze ook te onderhouden. De bereikte vrouwen worden pas losgelaten door de Schilderswijk Moeders als zij zeker weten dat zij echt zelfredzaam is en duurzame contacten heeft opgebouwd.

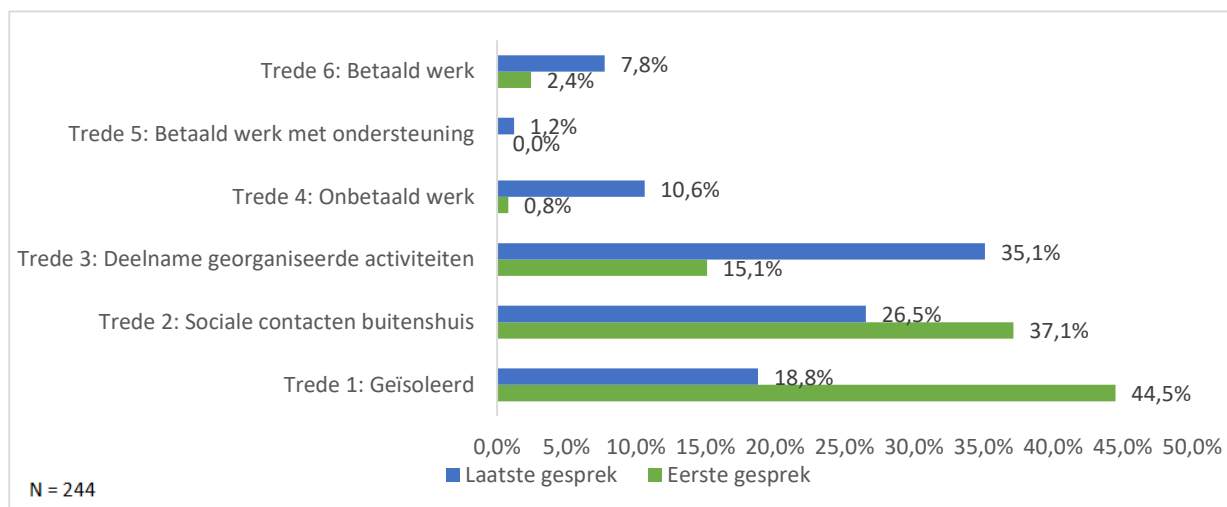
Aan het begin van het traject bevonden zich 200 vrouwen, met wie er langdurig contact is geweest, op trede 1 en 2 van de participatieladder. Dit betekent dat zij geen sociale contacten buiten hun familie om (trede 1) of sociale contacten buitenhuis (trede 2) hadden. Zoals grafiek 11 laat zien, heeft er een grote verschuiving plaatsgevonden op de participatieladder. Vóór het eerste gesprek bleek het merendeel van de vrouwen op trede 1 (44,5%) en trede 2 (37,1%) te zitten en maar 15,1% op trede 3, 0,8% op trede 4, 0% op trede 5 en 2,4% op trede 6. Na het laatste gesprek bleek een groot deel van de bereikte vrouwen te zijn gestegen naar trede 3, 4, 5 en 6, zie grafiek 11. Bijna 40% van langdurig contacten, zijn één of twee treden gestegen op de participatieladder. Trede 3 houdt de deelname van vrouwen aan laagdrempelige activiteiten in. Uit grafiek 12 blijkt dat de bereikte vrouwen op trede 3 voornamelijk zijn toegeleid naar laagdrempelige activiteiten zoals de koffieochtend (26,5), sportles (23,5%) en vrijwilligerswerk (17,6%).

Grafiek 11: Groei op de participatieladder in percentages

Grafiek 12: Toegeleid naar laagdrempelige activiteiten

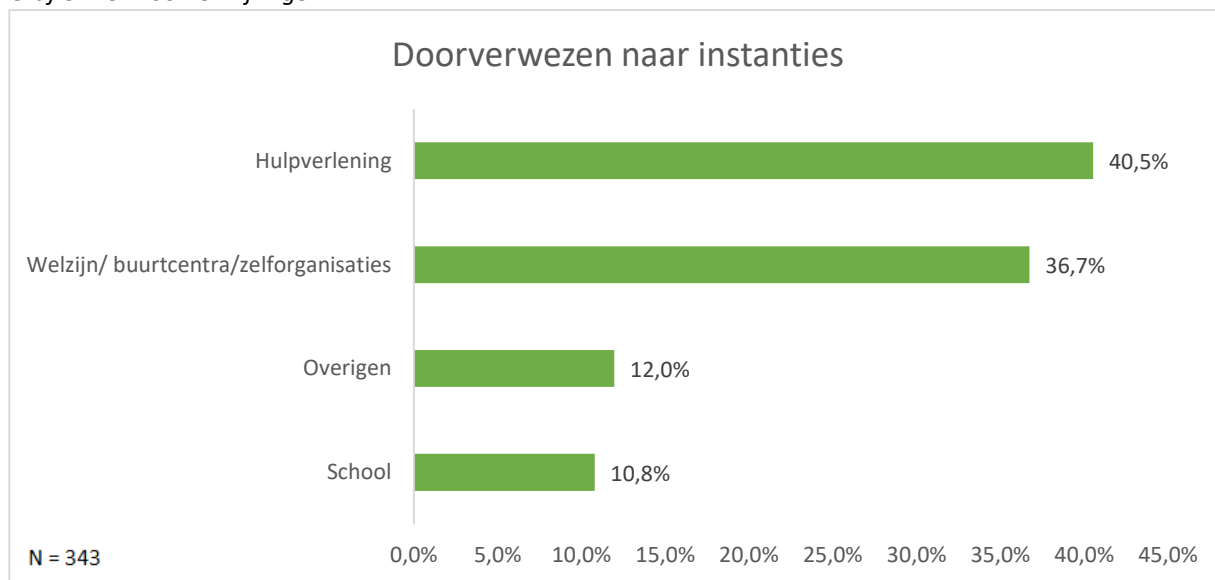
4.8 Toeleiding naar hulpverlening

De Schilderswijk Moeders verwijzen niet alleen door naar passende activiteiten of bieden andere hulp bij het aangaan van sociale contacten. Vaak blijkt er ook professionele hulp nodig te zijn.

In deze situaties is veelal sprake van complexe en/of multiproblematiek. De Schilderswijk Moeders zorgen voor een warme overdracht naar de hulpverlenende instelling. Vaak gaan zij de eerste afspraak mee. Als het professionele traject van start is gegaan zal de Schilderswijk Moeder contact houden met de vrouw en haar verder begeleiden.

In totaal hebben de Schilderswijk Moeders 343 keer vrouwen toegeleid naar diverse instellingen. In grafiek 13 is te zien dat de meeste vrouwen zijn toegeleid naar hulpverlening (40,5%).

Grafiek 13: Doorverwijzingen

4.9 Maatschappelijke Rendementsanalyse

In 2017 heeft het Kennisplatform Integratie en Samenleving (KIS) een Maatschappelijke Rendementsanalyse (MRA) gemaakt van de Schilderswijk Moeders. De uitkomsten van het onderzoek 'Bereikt en geholpen' zijn gepresenteerd en overhandigd aan wethouder Baldewsingh op een Symposium in oktober, dat geheel was gewijd aan dit onderzoek. Tijdens het symposium zijn er rondes tafelgesprekken gevoerd over het belang van de werkzaamheden van de Schilderswijk Moeders met verschillende betrokken partijen zoals gemeenteraadsleden, beleidsmedewerkers, onderzoekers, medewerkers van ketenpartners, projectmedewerker van het project en uiteraard de Schilderswijk Moeders zelf.

4.9.1. Uitkomsten Maatschappelijke Rendementsanalyse

Uit het de MRA is gekomen dat de Schilderswijk Moeders zeer succesvol zijn.

De onderzoekers concluderen dat :

' de Schilderswijk Moeders een positieve maatschappelijke meerwaarde leveren, waarbij de kosten meer dan worden gecompenseerd door de baten. De kosten van de Schilderswijk Moeders worden in een bandbreedte van 1,3 tot 2,5 mal gecompenseerd door de maatschappelijke baten die kwantitatief zijn berekend. Dit zijn (1) stabilisatie problematiek cliënten (afname zorgkosten), (2) toename van de effectiviteit en efficiëntie van de reguliere hulpverlening en (3) de persoonlijke ontwikkeling en doorstroming naar werk van de Schilderswijk Moeders zelf.

De uiteindelijke maatschappelijke meerwaarde van de Schilderswijk Moeders is nog groter. De verwachte toename van welzijn en kwaliteit van het leven van cliënten en van Schilderswijk Moeders En het doorbreken van intergenerationele overdracht van problematiek van cliënten leiden tot aanvullende positieve maatschappelijk effecten op korte termijn, maar zeker ook op langere termijn.' De conclusie van de onderzoekers is dat de Schilderswijk Moeders 'Met een relatief beperkte professionele inzet en relatief beperkte kosten er in slaagt om belangrijke maatschappelijke effecten te bereiken.'

Het succes van de Schilderswijk Moeders is echter , volgens de onderzoekers, wel afhankelijk van een aantal randvoorwaarden, namelijk:

- Professionele begeleiding en training van de vrijwilligers
- Vrijwilligersvergoedingen voor de Schilderswijk Moeders
- Erkenning van de meerwaarde van Schilderswijk Moeders door de reguliere hulpverlening
- Gelijkwaardige samenwerking tussen de vrijwilligers van Schilderswijk Moeders en de professionals uit de reguliere hulpverlening. ¹

¹ Ahmed Hamdi, Maaïke van Kapel, Hans Bellaart, 'Bereikt en Geholpen' Kennisplatform Integratie & Samenleving, 2017

Onderzoeker Ahmed Hamdi overhandigt het onderzoek 'bereikt en geholpen' Wethouder Baldewsingh

4.10 Verhalenbundel

Voorafgaand aan het symposium hadden de Schilderswijk Moeders, met begeleiding van een schrijfcoach, hun eigen levensverhaal én verhalen van een aantal van hun cliënten op schrift gesteld. De, vaak indrukwekkende, verhalen zijn gebundeld in een boek 'Alles is liefde'. Aan het begin van het symposium heeft één van de Schilderswijk Moeders haar eigen verhaal uit de bundel voorgelezen voor een muisstille zaal, waarna ze de bundel aan de wethouder heeft overhandigt.

Schilderswijk Moeder Hatice, overhandigt het boek 'Samen zijn we liefde' aan Wethouder Baldewsingh

4.11 PAX Vredesduif

In september 2017 werden de Schilderswijk Moeders genomineerd voor de PAX Vredesduif. De landelijke organisatie 'PAX voor vrede' wil een positief geluid laten horen en laten zien hoeveel moed en hoop er is de huidige roerige tijd. Alle negen genomineerden waren bruggenbouwers die mensen bij elkaar brengen. Mensen die zich op een bijzondere manier inzetten voor vrede, ver weg, of juist heel dichtbij. Alle negen initiatieven ontvingen een vredesduif. De uitreiking vond plaats in Amsterdam op de internationale Dag van de Vrede. Het was bijzonder dat de Schilderswijk Moeders waren genomineerd voor een landelijke prijs en het project kreeg opnieuw veel media aandacht.

5. Pers

In verband met de landelijke Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017 heeft de New York Times een artikel geschreven over succesverhalen van de relatie tussen moslims en Nederland. In dit artikel worden de Schilderswijk Moeders ook genoemd.

Vanwege de nominatie voor de PAX Vredesduif en de uitgave van het onderzoeksrapport van het Kennisplatform Integratie en Samenleving (KIS) is het project veel onder de aandacht gekomen bij landelijke en lokale pers. Zo heeft NOS online met een artikel aandacht besteed aan de nominatie voor de PAX Vredesduif. Verder is er een radio item geweest bij Omroep MAX naar aanleiding van de nominatie.

Het onderzoeksrapport heeft ook zowel landelijke als lokale persaandacht opgeleverd. In het landelijke AD heeft een groot artikel gestaan met een interview met Ahmed Hamdi, onderzoeker van het KIS. In de lokale krant stond een aanvullend artikel met de Schilderswijk Moeders zelf. Daarnaast heeft onder andere Omroep West aan het onderzoek aandacht besteed, maar ook het vakblad Zorg en Welzijn².

6. Succesfactoren en knelpunten

De succesfactoren van het project worden duidelijk beschreven in het onderzoeksrapport van het KIS. De Schilderswijk Moeders zijn laagdrempelig waardoor zij veel vrouwen in de Schilderswijk bereiken, in aantal én in achtergrond. De Schilderswijk Moeders zijn erg betrokken bij hun cliënten. Zij kennen de achtergrond, taal en cultuur van hun cliënten goed en hebben vaak ervaringsdeskundigheid met betrekking tot de problematiek van hun cliënten. Omdat zij vrijwilligers zijn, kunnen zij veel tijd besteden aan cliënten, ook buiten kantooruren. Tijd, die reguliere hulpverleners vaak niet tot hun beschikking hebben.

De valkuil is hierbij wel dat de Schilderswijk Moeders overbelast kunnen raken. Het is daarom ook essentieel dat de Schilderswijk Moeders blijvend begeleid worden in het onderkennen en aangeven van hun grenzen. Dit blijft voor alle Schilderswijk Moeders een valkuil. Evenals het grijze gebied waarin de Schilderswijk Moeders werken. Het blijft altijd een vage grens wanneer daadwerkelijke hulpverlening nodig is in veel gevallen, zoals maatschappelijk werk. De Schilderswijk Moeders zijn laagdrempelig en makkelijk te vinden voor hulp door zowel organisaties als de cliënten zelf. De belastbaarheid van de Schilderswijk Moeder kan lastig af te wegen zijn. Soms zijn de Schilderswijk Moeders bezig met werk van een professional in plaats van door te verwijzen naar bijvoorbeeld maatschappelijk werk. Dit laat zien dat de inzet van projectmedewerkers van belang is. Zij houden deze grenzen continue in de gaten en gaan hierover in gesprek met de Schilderswijk Moeders en stellen hierin grenzen.

² In bijlage 1 een geheel persoverzicht van 2017

Een ander knelpunt is dat Schilderswijk Moeders vaak dusdanig druk zijn met hun uitvoerende werk dat individuele gesprekken met de projectmedewerkers voornamelijk hierover gaan. Het uitwerken van een Persoonlijk Ontwikkelingsplan voor de Schilderswijk Moeders zelf raakt hierdoor op de achtergrond. Het is een aandachtspunt voor de projectmedewerkers om hier genoeg aandacht aan te besteden zodat de Schilderswijk Moeders zelf verder kunnen groeien.

5. Conclusies

De Schilderswijk Moeders zijn Haagse Kracht Pur Sang!

In 2017 waren er 18 Schilderswijk Moeders met zeven verschillende etnische achtergronden actief als contactvrouwen. De Schilderswijk Moeders bestonden uit vrouwen met Marokkaanse, Turkse, Caribische, Somalische, Soedanese, Antilliaanse en Surinaamse achtergronden. De Schilderswijk Moeders zijn allen getraind en worden begeleid op groepsniveau, in intervisiegroepen en tijdens individuele gesprekken met projectmedewerkers. Daarnaast volgden zij scholingsbijeenkomsten over diverse onderwerpen.

In totaal hebben de Schilderswijk Moeders in 2017 373 vrouwen bereikt, waarvan 244 langdurige contacten (>3 contactmomenten) en 129 kortlopende contacten (<3 contactmomenten). De meeste bereikte vrouwen zijn van Marokkaanse en Turkse afkomst en het merendeel valt in de leeftijdscategorie 31 – 50 jaar. In totaal zijn in 2017 vrouwen bereikt met 26 verschillende etnische achtergronden. De helft van de bereikte vrouwen is getrouwd en een kwart van de bereikte vrouwen is gescheiden. Daarnaast heeft bijna de helft van de bereikte vrouwen een WWB uitkering. Het merendeel van de vrouwen beheerst de Nederlandse taal matig tot niet. Tijdens de langdurige contacten is 1429 keer om hulp gevraagd. De meeste hulpvragen hadden betrekking op praktisch functioneren, taal en sociaal functioneren.

De Schilderswijk Moeders komen in hun eigen omgeving in contact met vrouwen van wie zij het vermoeden hebben dat zij ondersteuning nodig hebben. Vindplaatsen zijn bijvoorbeeld het schoolplein, buurtcentrum De Mussen, in de wachtkamer bij de dokter of buiten op straat. Daarnaast worden vrouwen aangemeld door de ketenpartners of het informele netwerk van de Schilderswijk Moeders. Ook speelt mond tot mond reclame een belangrijke rol. Meer dan de helft van de bereikte vrouwen komen binnen via een bekende.

Voor eenmalige en korte vrouwen hebben de Schilderswijk Moeders twee maal per week een spreekuur waar zij wijkbewoners informatie, advies en ondersteuning geven. In 2017 werd het spreekuur bezocht door 129 buurtbewoners informatie en advies gekregen bij het Steunpunt. De kortdurende contacten hebben in totaal 1150 keer om hulp gevraagd.

Als gekeken wordt naar de langdurige contacten, kan gezegd worden dat 200 bereikte vrouwen zich vóór het eerste gesprek op trede 1 of 2 van de participatieladder bevonden. 89 personen (36,3%) waarbij sprake is van langdurig contact, zijn één of twee treden gestegen op de participatieladder. Vrouwen die zijn toegeleid naar laagdrempelige activiteiten zijn vooral doorgeleid naar activiteiten als de koffieochtend en sportles.

De Schilderswijk Moeders hebben in totaal 343 keer vrouwen toegeleid naar instanties, hoofdzakelijk naar hulp- en dienstverlenende verlenende instellingen. Vanuit het netwerk is er 107 keer doorverwezen naar de Schilderswijk Moeders. Dit is vanuit professionele hulpverlening, scholen, welzijnsorganisaties en zelforganisaties.

Gezien bovenstaande, kan geconcludeerd worden dat de inzet van achttien Schilderswijk Moeders een groot positief effect heeft op vrouwen/gezinnen in de Schilderswijk. Met hun werkzaamheden worden belangrijke maatschappelijke effecten bereikt. De uitkomsten van het onderzoek van het Kennisplatform Integratie en Samenleving bevestigen de maatschappelijke rol van de Schilderswijk Moeders. De Schilderswijk Moeders voorkomen dat er zwaardere en langdurige hulpverlening nodig is en stabiliseren problemen op verschillende leefgebieden. Daarnaast doorbreken zij de overdracht van problematiek naar kinderen. Tot slot wordt het welzijn/kwaliteit van leven van zowel de bereikte vrouwen als van de Schilderswijk Moeders zelf verhoogd.

6. Aanbevelingen

Structurele financiering

De eerste aanbeveling is dat de Schilderswijk Moeders structureel gefinancierd moeten worden. Tijdelijke financiering brengt veel onzekerheid met zich mee voor de cliënten, de Schilderswijk Moeders en de projectmedewerkers. Ieder jaar zijn zij onzeker over het voortbestaan van de hulp die zij krijgen en hun werkzaamheden. Dit is niet goed voor de continuïteit van de hulp aan de cliënten, maar ook niet voor de continuïteit van groei voor de Schilderswijk Moeders. Door de onzekerheid van het voortbestaan worden er, haalbare, korte termijn doelen gesteld. Als er zekerheid is over de voortgang van de Schilderswijk Moeders kunnen de projectmedewerkers lange termijn doelen stellen over de persoonlijke ontwikkeling van de Schilderswijk Moeders zelf.

Daarnaast gaat elk jaar veel tijd en daarmee geld, zitten in het aanvragen van subsidie en aanvullende fondsen. Deze tijd kan besteed worden in het optimaliseren van de Schilderswijk Moeders, zoals hierboven genoemde voorbeeld.

De afgelopen vijf jaar heeft de aanpak Schilderswijk Moeders zich bewezen, niet alleen in de praktijk, maar ook door de Maatschappelijke Rendementsanalyse van het Kennisplatform Integratie en Samenleving.

Opleiding mogelijkheden bijstandsgerechtigden

Op dit moment worden bijstandsgerechtigden niet in de mogelijkheid gesteld om een reguliere, gefinancierde opleiding te volgen. Als dit mogelijk wordt kunnen veel meer vrouwen en mannen uit de Schilderswijk zich laten omscholen waardoor hun baankans wordt vergroot, waarmee ze uit de bijstand kunnen komen.

Opleiding tot vertrouwenspersonen

Bij de Schilderswijk Moeders, en ook andere Haagse contactvrouwen, is er een grote behoefte om een officiële opleiding te volgen. Veel van deze contactvrouwen hebben geen startkwalificatie of de mogelijkheid om een MBO 4 of HBO opleiding te volgen tot sociale hulpverleners. Desondanks willen zij wel graag het werk blijven doen van contactvrouw. Door een stads brede, officiële opleiding aan te bieden aan hen, zullen zij zichzelf verder ontwikkelen. Door hun werk als contactvrouw hebben zij al de nodige werkervaring opgedaan. Hierdoor wordt de kans op een baan sterk vergroot.

Bijlagen

Bijlage 1

Persoverzicht 2017

<https://www.nytimes.com/2017/03/13/world/europe/netherlands-election-muslims.html?hpw&rref=world&action=click&pgtype=Homepage&module=well-region®ion=bottom-well&WT.nav=bottom-well&r=2>

<https://nos.nl/artikel/2194165-prijzen-voor-verbindende-projecten-op-dag-van-de-vrede.html>

<https://www.vredesweek.nl/nieuws/verbindende-krachten-versterken-dat-is-de-vredesweek>

<https://www.nporadio5.nl/tijdvoormaxradio/gemist/audio/24267/winnaar-pax-vredesduif-schilderswijk-moeders>

<https://www.ad.nl/den-haag/schilderswijk-moeders-leveren-tonnen-op~a9bfe255/>

<https://www.ad.nl/den-haag/schilderswijk-moeders-veroveren-de-buurt~a6491411/>

<http://www.tvgids.nl/project-schilderswijk-moeders-een-succes/youtubevideo/923591/>

<https://denhaagfm.nl/2017/10/10/al-duizend-geïsoleerde-vrouwen-geholpen-door-schilderswijk-moeders/>

<https://www.kis.nl/artikel/het-rendement-van-de-schilderswijk-moeders>

<https://www.zorgwelzijn.nl/schilderswijk-moeders-zijn-brug-naar-geïsoleerde-vrouwen/>

<https://www.nieuwwij.nl/nieuws/nieuw-onderzoek-naar-meerwaarde-haagse-schilderswijk-moeders/>

<https://www.diversiteitmaastricht.nl/over-diversiteit-en-de-schilderswijk-moeders>

<https://cvadf.nl/schilderswijk-moeders-zijn-brug-naar-geïsoleerde-vrouwen/>

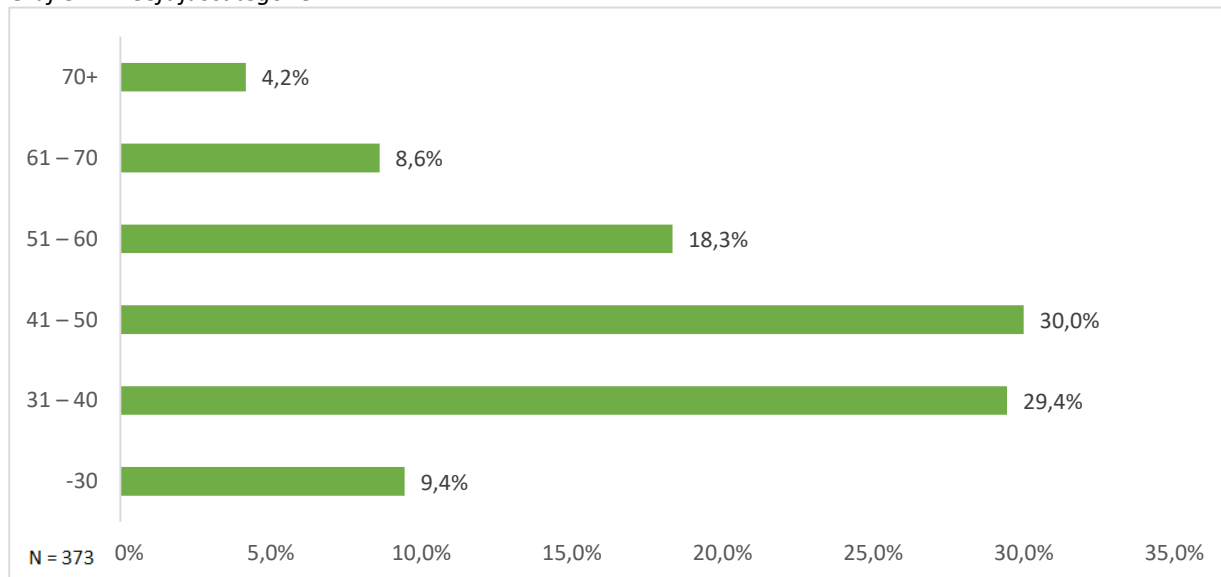
<https://www.sociaalwerknederland.nl/thema/participatie-integratie-vluchtelingen/publicaties/publicatie/6228-het-rendement-van-de-schilderswijk-moeders>

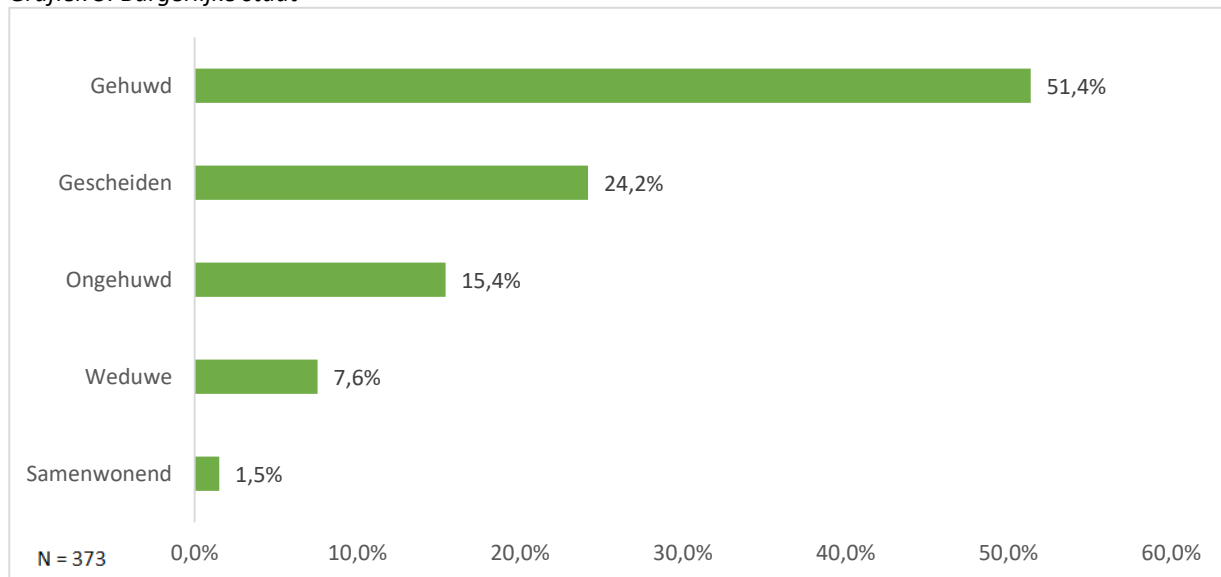
Bijlage 2

Grafieken

Grafiek 2: Leeftijdscategorie

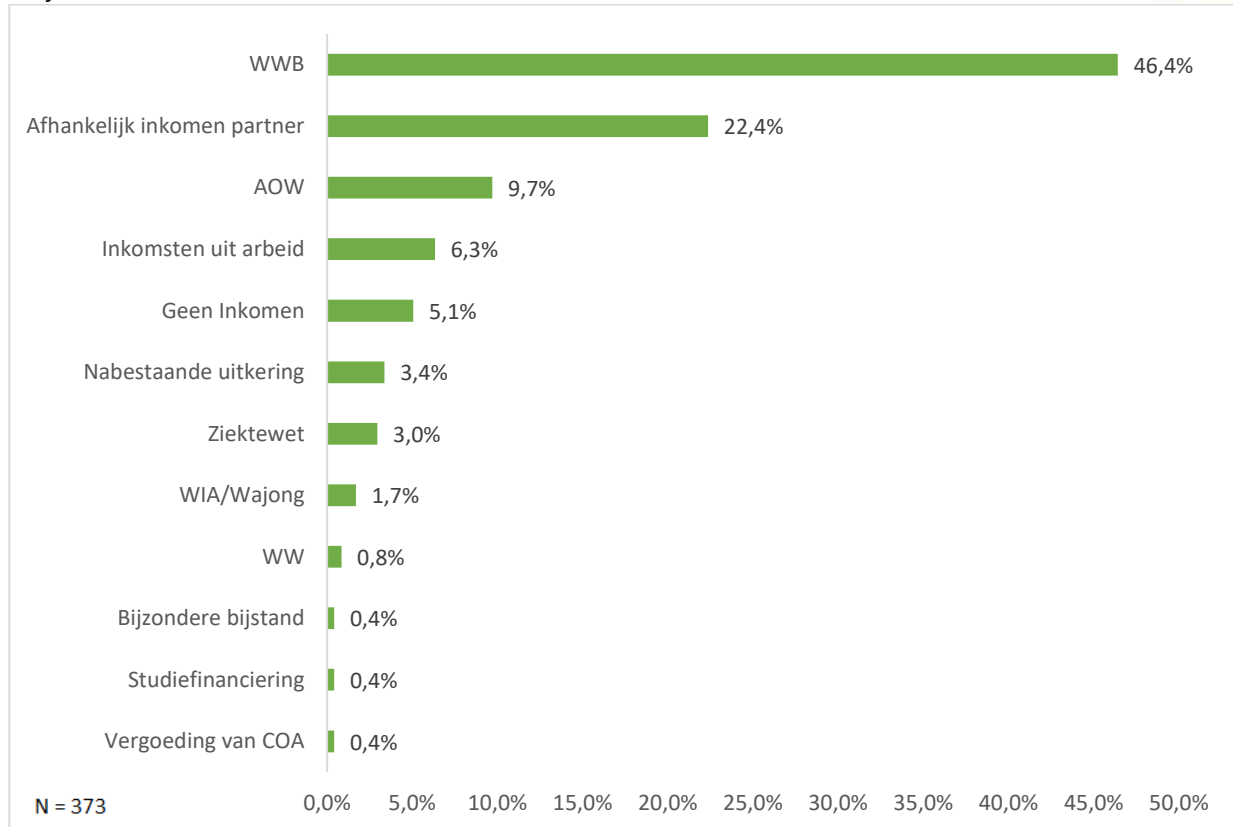

Grafiek 3: Burgerlijke staat

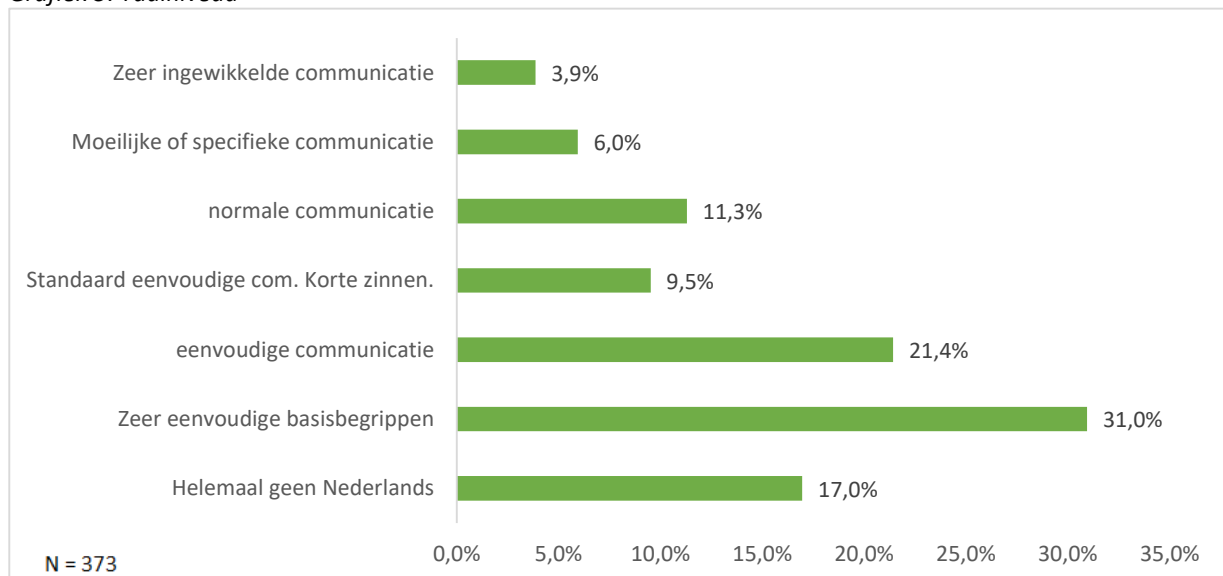

Grafiek 4: Inkomsten

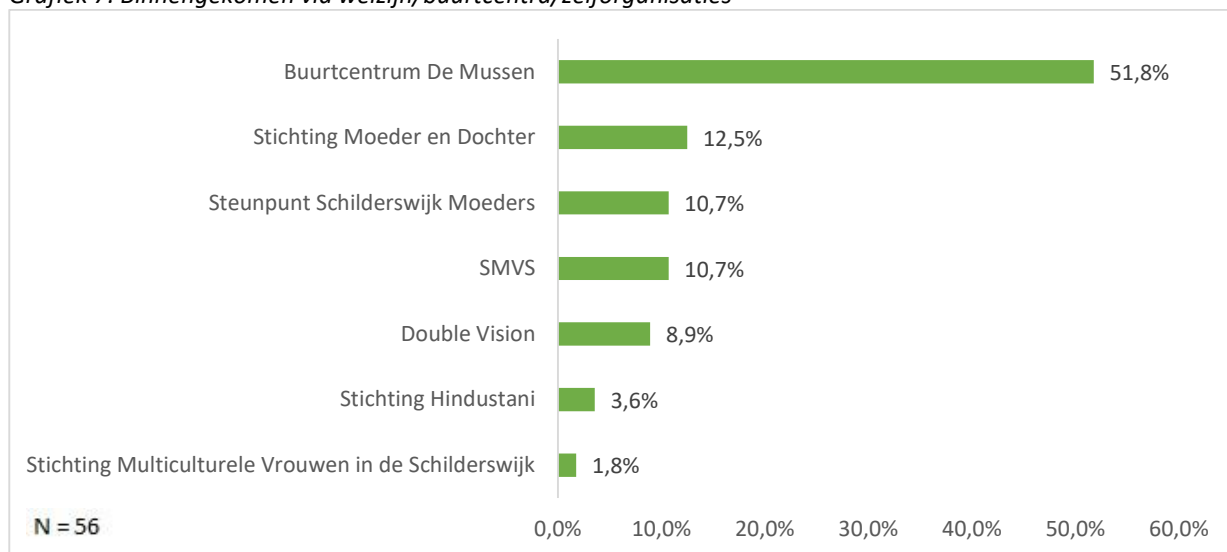

Grafiek 5: Taalniveau

Grafiek 7: Binnengekomen via welzijn/buurtcentra/zelforganisaties

Grafiek 8: Binnengekomen via hulpverlening

